

Х

Изм.№

ДО
Д-Р ИВАНКА ШАЛАПАТОВА
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ДО
Г-Н АСЕН ВАСИЛЕВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Относно: Неактуализираният размер на месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, регламентирани в чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ШАЛАПАТОВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВАСИЛЕВ,**

Като национален омбудсман и застъпник за правата на децата с трайни увреждания и техните семейства, бих искала да изразя загрижеността си от липсата на адекватно решение по отношение размера на месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, регламентирани в чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца /ЗСПД/.

Следва да се подчертае, че **месечните помощи не са актуализирани от края на 2016 г., като продължава да не е предвиден и механизъм за автоматичното им осъвременяване през годините.** С оглед разпоредбата на чл. 8д, ал. 2 от ЗСПД, която не допуска размера на помощите да е по-малък от предходната година, размерите на финансовата подкрепа на отделните групи правоимащи са оставени вече 7 години, без да бъдат променени в Законите за държавния бюджет на Република България.

В рамките на законовите си правомощия институцията на омбудсмана е поставяла многократно проблема на вниманието на ръководителите на отговорните органи, в т.ч. чрез изразяване на категорично становище при разглеждането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г., обн. ДВ. бр.66 от 1 Август 2023 г. До момента обаче действия за разрешаването му не са предприемани.

Необходимо е да се обърне внимание на факта, че подкрепата на семействата, в които има деца с трайни увреждания, е значително намалена през последната

година. Причина за това е сериозната инфлация в страната, която рефлектира върху възможностите да бъдат задоволявани потребностите на децата.

В тези условия правят силно впечатление механизмите за определяне на размерите на месечната финансова подкрепа и целевата финансова подкрепа за хората с трайни увреждания над 18-годишна възраст по чл. 69 от Закона за хората с увреждания, както и размерите на различните социални помощи след последните положителни действия за изменения в Закона за социално подпомагане, обн. ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.06.2023 г. Всички тези социални плащания са обвързани с линията на бедност, която е динамичен показател.

Затрудненията пред семействата на децата с трайни увреждания **и оставянето само на тази уязвима група без възможност да получават адекватен и актуализиран ежегодно размер на подкрепата от държавата**, поражда условия за повишаване на социалното напрежение и недоволство, доказателство за което са постъпилите в институцията стотици жалби по проблема от засегнати граждани през последните няколко месеца.

Необходимо е да се отбележи, че съгласно чл. 8д, ал. 4 и 5 от ЗСПД месечните помощи целят да подпомогнат семействата в отглеждането на децата с трайни увреждания в семейна среда и тяхното социално включване. Месечните помощи се предоставят за задоволяване на основните и специфични поради увреждането потребности на децата с трайни увреждания; осигуряване на грижа и подкрепа в домашна и семейна среда за децата с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност, които се отглеждат от семействата по ал. 1 и от семейства на роднини или близки и доброволни приемни семейства по чл. 8д, ал. 2.

Месечните помощи са единствената подкрепа на семействата с деца с увреждания, която се отпуска под формата на месечна финансова подкрепа. Те подпомагат доходите на полагащите грижи и са важна опора в усилията за осигуряване на достоен живот на децата с увреждания в домашна и семейна среда, при съобразяване с най-добрите им интереси.

Поради тази причина, техният размер следва да е адекватен, като отразява инфлационните процеси в страната, стойността на минималната работна заплата и различните видове пенсии по Кодекса за социално осигуряване.

Техният размер е необходимо да се актуализира ежегодно и да бъде в съответствие с динамиката и на други социални показатели, които също имат съществена роля за социалната сигурност на гражданите.

Необходимо е да се отбележи, че неосигуряването на възможност за периодично актуализиране на средствата, освен че довежда до намаляване на ефективността на отпусканата подкрепа, но и създава предпоставки за нарушаване на правата и интересите на семействата с деца с увреждания.

Често именно липсата на адекватна финансова подкрепа от държавата и невъзможността за осигуряване на подходяща грижа и условия за развитие подтиква много семейства да изоставят децата си в специализирани институции, което има катастрофални последици върху техния живот.

Необходимо е да се обърне внимание и на друг аспект – избраните подходи за актуализиране на получаваните от държавата средства довеждат до значителна разлика в третирането на децата с увреждания и техните родители/полагащите грижи с помощи по чл. 8д от ЗСПД спрямо гражданите с увреждания с месечна подкрепа по чл. 70 от Закона за хората с увреждания. **Двете групи са еднакво уязвими и имат нужда от адекватна подкрепа**, като при децата с увреждания тя не се променя.

Още по-сериозен е проблемът при децата с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане, които са включени като ползватели на лична помощ по Закона за личната помощ. Съгласно чл. 13, ал. 2 от Закона за личната помощ, размерът на помощите по чл. 8д от ЗСПД се намалява допълнително с до 380 лв. от помощта (конкретният размер съответства на определения брой часове в индивидуалната оценка на потребностите), които средства се превеждат по бюджета на общината от Агенцията за социално подпомагане, след определянето на асистент и сключването на трудовия договор.

Във връзка с изложеното и като подчертавам, че подкрепата на децата с увреждания следва да бъде съобразена с техните потребности, най-добрия им интерес и международните актове, по които държавата ни е страна – като Конвенцията на ООН за правата на детето, Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и Хартата за основните права на ЕС, на основание чл. 19, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Закона за омбудсмана се обръщам към Вас с препоръка да бъде разгледан поставения проблем, като бъдат включени мерки в подготвяния Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2024 г. за актуализиране на месечните помощи по чл. 8д от ЗСПД.

На основание чл. 20, ал. 1, т. 2 от Закона за омбудсмана очаквам да ме информирате за становището Ви и предприетите действия.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**